מאין יבא עזרי: יעקב אבינו אין די פינסטערניש

א גוט מארגן, זונטאג פרשת ויצא, ה לחודש כסלו תשפ"ז. א פריילִיכן, לעכטיגן און געבענטשטן גוט מארגן; א פריילִיכן, לעכטיגן און געבענטשטן טאג; א פריילִיכן, לעכטיגן און געבענטשטן וואך; און א פריילִיכן, לעכטיגן און געבענטשטן תמיד.

הייליגע, פריילִיכע און לעכטיגע אידישע קינדער, ברוך הוי"ה ברוך הוא, מיר האלטן פרשת ויצא, א געוואלדיגע פרשה. אין די דאזיגע פרשה לערנט אונז אויס יעקב אבינו: "מאין יבא עזרי?" – פון וואו וועט מיין הילף קומען? וועז א מענטש שפירט זיך פארלוירן, וועז עס הערשט א חשכות און א פינסטערניש, זאגט יעקב אבינו: וואס? צי האב איך דען חלילה פארלוירן מיין אמונה אינעם הייליגן באשעפער? "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ" – איך האב פון גארנישט קיין מורא.

דאס איז אונזער הדרכת החיים וואס מיר האבן מקבל געווען פון יעקב אבינו פאר אלע דורות. א איד וועלט קיינמאל נישט פארלוירן. יעקב אבינו איז געראטעוועט געווארן ממות לחיים; ער איז געראטעוועט געווארן פון עשו וואס האט אים געוואלט הרגענען, און פון אליפז וואס האט אים געוואלט הרגענען. יעקב אבינו איז באגנבעט געווארן זיין גאנצע געלט, ער איז געבליבן אן עני ואביון, אויסגעטון פון אלעמען, נאר מיט א שטעקן אין די האנט.

אבער אין די זעלבע פרשה זעען מיר ווי יעקב אבינו איז אויפגעראכטן געווארן מיט צוויי שידוכים, ער האט אויפגעשטעלט די שבטים הקדושים, און ער איז געווארן אן עושר אדיר – סיי בגשמיות און סיי ברוחניות.

יעקב אבינו איז ביי לבן אין שטוב געווארן אויסגענארט אויסגעפאט, ער איז געווען ממש "אחד היה יעקב" – ער האט נישט געהאט מיט וועמען א וואלט צו רעדן. ער האט זיך געפונען צווישן עובדי עבודה זרה, צווישן גנבים, רויבערס און פאפערס, צווישן מיאוסע און נידערטרעכטיגע מענטשן וואס זענען עובר געווען אויף עבודה זרה, גילוי עריות און שפיכות דמים.

טראץ דעם אלעם איז יעקב אבינו נישט געווארן צובראכן אדער צוקלאפט. ער האט געלעבט מיט אמונה אפילו וועז מען האט גארנישט געזען, נאר געוויסט אז "מאין יבא עזרי" – פונקט פון דארט וועט קומען די ישועה. פארוואס? ווייל "עזרי מעם השם עושה שמים וארץ".

דאס איז א געוואלדיגע חיזוק. הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, פרשת ויצא גיט אונז חיזוק אויף געזונט, אויף פרנסה, אויף נחת, אויף שידוכים און אויך קינדער. לאמיר זיך אריינקאכן אין די פרשה: זאגן די פסוקים, לערנען רש"י, פארשטיין די ענינים, קוקן דעם מדרש און גלייבן דערין. מיט דעם וועלן מיר מעורר זיין זכות אבות יגן עלינו, אז מיר זאלן אלע זוכה זיין צו גיין אין די דרכים פון יעקב אבינו און האבן ישועות בזכותו: זיווגים הגונים, זרע של קיימא, פרנסה בריוח, אריכות ימים ושנים טובות, אז אלע גזירות רעות זאלן בטל ווערן און די אומות העולם זאלן נישט האבן קיין שום שליטה אויף עם ישראל, אויפן הייליגן כלל ישראל.

אהבת ישראל: דער סימן מובהק פון קדושה

איך האב געזען אין איינע פון די גליוני שבת א רעיון נפלא. דער הייליגער צאנזער רב האט אמאל געווייזט און זיך שטארק באקלאגט; ער האט מורא געהאט אז זיין גאנצע עבודה, אלע זיינע מדרגות אין תורה, תפילה און עבודת השם, קומען אפשר נישט מצד הקדושה, נאר חלילה מצד הסטרא אחרא און די קליפות, רחמנא ליצלן. דער הייליגער צאנזער רב האט זיך אזוי מתאונן געווען, זיך אריינגעטראכט און אריינגעקאכט אין דעם, ביז ער האט זיך אנגערופן מיט זיין קדושה וטהרה: ער ווייסט ביי זיך אז ער האט די מידה פון אהבת ישראל, און מיט דעם האט זיך דער הייליגער דברי חיים בארואיגט – אז ער האט אהבת ישראל, איז דאס א סימן אז זיין עבודה קומט מצד הקדושה.

די 'שטארקע זאך' פון רבי ברוך בער זצ"ל

היינט איז די יארצייט פון הגאון ר' ברוך בער בן ר' שמואל דוד זכר צדיק לברכה.

אין ספר "שביבי אש" דערציילט א אייניקל, אז זיין זיידע ר' ברוך בער פלעגט שטענדיג זאגן: א מענטש דארף זיך צוגרייטן אז נאך די הונדערט און צוואנציג יאר, ווען ער וועט קומען פארן בית דין של מעלה, זאל ער האבן עפעס א מידה וואס ער איז געווען מיוחד דערין. ער זאל קענען קומען מיט עפעס א זכות וואס ער האט אריינגעלייגט כוחות דערין זיין גאנץ לעבן און עס אנגעהאלטן מיט מסירות נפש; דאס איז זייער וויכטיג פארן עולם האמת.

איינמאל איז ר' ברוך בער געזעצן מיט זיינע תלמידים און נאכאמאל דערמאנט דעם ענין. ער האט געזאגט אויף זיך אליין, אז ווען ער וועט קומען צום עולם האמת, ווייסט ער נישט מיט וועלכע שטארקע זאך ער וועט זיך קענען שטעלן. ער זאגט טאקע פאר מענטשן אז מען דארף האבן א "שטארקע זאך", אבער ער ווייסט נישט ביי זיך וועלכע זאך ער פארמאגט.

"זאל איך זאגן אז איך האב גוט געלערנט?" – ער האפט זיך צו טרעפן דארט מיט זיין רבי'ן ר' חיים בריסקער; קענן ר' חיים בריסקער קען מען דען זאגן אז דאס הייסט געלערנט?

"זאל איך זאגן אז איך האב עוסק געווען אין עמקות התורה?" – ער האפט צו טרעפן דארט ר' עקיבא איגר; קענן ר' עקיבא איגר, וואו וועט ער דען שטיין? "

זאל איך זאגן אז איך האב געהאט גוטע מידות?" – ער האפט אז דארט וועט אויך זיין ר' ישראל סאלאנטער, און ער וועט זיך ממש שעמען און וועלן באהאלטן פאר אים.

אזוי איז ר' ברוך בער געבליבן פארטראכט מיט וואסערע שטארקע זאך ער קומט ארויף אויף יענע וועלט, ביז ער האט זיך אויפגעכאפט און געזאגט אז ער וועט קומען צום בית דין של מעלה מיט א שטארקע טענה: אז ער האט ליב געהאט יעדן איד מיט זיין גאנצן הארץ עד בלי סוף! ער האט צוגעלייגט: "יעדן איד וואס איך האב געזען אויף די גאס, אפילו פון דערווייטנס, האב איך געזאגט א ברכה אויף זיין קאפ!"

איר הערט, הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער? הפלא ופלא! דער הייליגער צאנזער רב האט זיך מחזק געווען מיט אהבת ישראל, און אויך רבי ברוך בער האט זיך מחזק געווען מיט אהבת ישראל.

די טיפע קשר צווישן אהבת ישראל און אמונה

וואס איז די גרויסקייט פון אהבת ישראל אז מען זאל זיך מיט דעם אזוי שטארק מחזק זיין? די תשובה איז, ווייל ווען א מענטש לעבט מיט אהבת ישראל, איז עס א סימן אז ער לעבט מיט אמונה אינעם אייבערשטן. דאס איז א באווייז אז ער פארמאגט ענווה און הכנעה, און אז ער גלייבט באמת אינעם באשעפער.

א מענטש וואס לעבט מיט אהבת ישראל, אן קיין רוגזה, טענות אדער תביעות אויף קיין שום אנדערן איד, אזא איד לעבט מיט די ריכטיגע אמונה פשוטה אינעם אייבערשטן. ער גלייבט אין די נשמה עליונה און פארשטייט אז יעדער איד איז א נפש און א נשמה, א חלק אלוק ממעל.

דאס איז דער יסוד פון אהבת ישראל, הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, און אין דעם דארפן מיר זיך אריינלייגן.

לעבן מיט תמימות און די מצוה פון כיבוד אב

אין פרשת ויצא זענען מיר ווי יעקב אבינו איז אנטלאפן פון עשו און אליפז וואס האבן אים געוואלט הרגענען. וויאזוי האט ער דורכגעלעבט עשו'ן און אליפז'ן? וויאזוי האט ער דורכגעלעבט לבן'ס שווינדלעריי'ען? ווייל יעקב איז געווען אן "איש תם יושב אהלים". ער האט געלעבט מיט תמימות – "התהלך עמו בתמימות" – מיט אמונה פשוטה. יעקב אבינו האט געלעבט מיט די תורה; ער האט נישט געלעבט מיט כעס, גאוה, קנאה, שנאה, תאוה אדער כבוד. ער האט געלעבט מיטן אייבערשטן און מיט די תורה, און נאר אזוי האט ער געקענט דורכלעבן אלע שווערע צייטן.

הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, אוודאי און אוודאי, קל וחומר בן בנו של קל וחומר: אז א איד לעבט מיט'ן אייבערשטן, מען לעבט מיט די תורה, מען האט אהבת ישראל און מען לעבט מיט אמונה, איז מען אויף גארנישט ברוגז און אויף קיינעם נישט ברוגז. מען האט נישט קיין

טענות, מען האט נישט קיין תביעות, און מען סטראשעט קיינעם נישט.

דער כח פון עשו"ס כיבוד אב און אונזערע תיקונים

הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, מען זעט אויך א פלא'דיגע זאך: עשו האט זוכה געווען מקיים צו זיין מצוות כיבוד אב ואם, און ממילא האט ער צוליב דעם אזא כח, נעבעך, אויף אונז אין דעם גלות.

אליפז האט אויך געהאט א פראבלעם מיט זיין טאטן; ער האט געזאגט פאר יעקב אבינו: "דער טאטע האט געהייסן הרגענען. איך וויל דיר נישט הרגענען, פעטער, אבער וואס זאל מען טון? דער טאטע האט געהייסן." האט אים יעקב אבינו געזאגט: "נעם אוועק דאס געלט, און א עני איז חשוב כמת." אליפז האט מקפיד געווען אויף כיבוד אב ואם, און דאס איז געווען אין די זעלבע צייט וואס יעקב אבינו איז אוועקגעגאנגען אויף צוויי און צוואנציג יאר און נישט מקיים געווען כיבוד אב ואם. אויף דעם מוטשען מיר זיך אין אלע גלות'ן, אז עשו האט א שטיקל שליטה אויף כלל ישראל דורך זיין מצווה פון כיבוד אב ואם.

כאטש יעקב אבינו האט עס געטון אויפ'ן באפעל פון זיין טאטע און זיין מאמע, און ער האט געזען ברוח הקודש אז דא גייט ער אויפשטעלן די שבטים, פונדעסטוועגן האט אים געפעלט די מצווה פון כיבוד אב ואם. דערפאר האט ער געדארפט פארלירן יוסף, און אזוי ווייטער אין די גלות'ן מאכט מען תיקונים אויף כיבוד אב ואם.

הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, מיר האבן דאך אזא זכיה! כיבוד אב ואם ברענגט ארויס אלע מידות טובות פון א מענטש; עס ברענגט ארויס אונזער אמונה פשוטה אין די תורה און אין הקדוש ברוך הוא; עס ברענגט ארויס הכרת הטוב און די המשכת הדורות. הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, דאס איז אזא אנגעשפירטע פרשה – וואס מער מען לערנט זיך, אלס מער כוחות קען מען אריינלייגן. דער אייבערשטער זאל העלפן מיר זאלן קענען שטייגן און וואקסן צוזאמען מיט א כח הרבים.

צוויי מעשיות פון פנים מאירות: אמונה ברענגט ישועות

איין "פנים מאירות" משפחה האט אריינגערופן – מען לעבט דארט אין איין שטיק פנים מאירות, עס איז געווען גוט, עס איז גוט, און עס וועט זיין גוט. מען האט חתונה געמאכט א קינד בשעה טובה ומוצלחת, און איינע פון די בני משפחה האט זיך מנדב געווען צו קויפן איינע פון די צירונגען פאר דער כלה, כדי גרינגער צו מאכן פאר די עלטערן פון דעם חתן מען זאל נישט דארפן האבן אזעלכע גרויסע הוצאות.

למעשה איז אויסגעקומען אז די מאמע פונעם חתן האט נישט געזען דעם צירונג פארדעם, און עס איז גלייך אנגעקומען צו דער כלה. נאך דער חתונה, ווען די שוויגער האט געזען דעם צירונג אויף איר שניר, האט עס איר נישט געשמעקט; ווען זי וואלט עס געקויפט, וואלט זי געקויפט א טייערערע, א שענערע, אדער עפעס אנדערש. זי האט שטענדיג געטראכט אז זי וואלט עס געוואלט אויפטוישן, אבער עס איז נישט געווען קיין געלט.

מה עשה הקדוש ברוך הוא? עס איז געווארן צובראכן. די שוויגער איז געווארן געוואויר, און זי האט געזאגט פאר דער שניר מען זאל עס שיקן צו איר, ווייל זי וויל עס גיין פארריכטן. די שוויגער האט געבעטן דעם אייבערשטן מיט אמונה פשוטה: "איך האב נישט קיין געלט, איך וויל אויף קיינעם נישט ארויפלייגן קיין עול, און יעדער ווייסט אז נאך א חתונה איז שווער צו פארשאפן געלט. אבער רבונו של עולם, איך וויל אריינברענגען אהבה, אחוה, שלום ורעות; די שניר זאל זיך גוט שפירן און נישט שפירן אויסגעשפילט, און קיינער זאל נישט ווערן וויי געטון." מיט אמונה פשוטה האט זי מחליט געווען אז מען גייט דאס אריינגעבן אין געשעפט און מען גייט עס אויפטוישן פאר א טייערערע, און דער אייבערשטער וועט שוין באצאלן.

מה עשה הקדוש ברוך, עס איז געווען א צאמקום אין די משפחה, און איינער פון די בני משפחה וואס קען זיך עס ערלויבן און פלעגט אמאל העלפן די משפחה מיט געלט,

אבער האט שוין לאנג נישט געגעבן, האט ביי דעם צאמקום געגעבן א קאנווערט פאר דער שוויגער.

די שוויגער איז געגאנגען אין געשעפט און געפרעגט וויפיל מען דארף צולייגן אויב מען גיבט דאס אריין און מען טוישט עס אויף א אנדערע. מען האט נאך צוגעלייגט עטליכע זאכן צום טרעיד-אין, און מען האט איר געזאגט אז מען דארף צולייגן אזויפיל און אזויפיל געלט.

די פרוי האט אויפגעעפנט דעם קאנווערט, און אויפ'ן האר אזויפיל געלט איז דארט געלעגן!

הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, אז מען לעבט מיט אמונה פשוטה, אז מען לעבט מיט רואיגקייט און מען לייגט זיך אריין אין די הענט פון הקדוש ברוך הוא, אז מען לעבט מיט "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ", ווייזט דער הייליגער באשעפער אותות ומופתים. דאס קומט אויך אלס זכות וואס די משפחה צושפרייט פנים מאירות און העלפט ארויס צו שטיצן פנים מאירות. דער הייליגער באשעפער זאל העלפן מען זאל שטענדיג קענען פארציילן פנים מאירות מעשיות און זען רחמים וחסדים גלויים.

דער דורכפאל וואס איז געווארן א ברכה

נאך א חשוב'ע "פנים מאירות" משפחה האט פארציילט א הפלא'דיגע מעשה: איינער פון די בני משפחה האט געדארפט מאכן א פאספארט. זיי וואוינען אין איין שטאט און האבן געדארפט פארן אין א צווייטע שטאט צו מאכן דעם פאספארט, ווייל זיי זענען נישט קיין אמעריקאנער בירגער נאר האבן א גרין קארד.

מען האט זיך געשלעפט א וועג פון צוויי-דריי שעה, און געבעטן טובות פון צוויי קינדער זאלן זיי טראגן, כדי צו גיין מאכן דעם פאספארט. מען קומט אן, און מען זעט אז מען האט פארגעסן דעם גרין קארד! מען קען נישט מאכן קיין פאספארט אן דעם גרין קארד. נו, אז מען לעבט אין פנים מאירות מיט אמונה, שלום, בטחון און שמחה, ווייסט מען אז אלעס איז לטובה און אלעס איז א ברכה. מען זאגט מזמור לתודה: "טאטע, איך דאנק דיך און איך לויב דיך; אזוי האט געדארפט זיין, עס איז זיכער לטובה ולברכה."

דארף מען דאך פארשאפן א וועג אהיים, איז איינער פון די קינדער געקומען זיי אפנעמען.

שמועסנדיג אויפ'ן וועג איבער דעם וואס עס איז געשען, האט זיך דאס קינד אנגערופן: "איך פארשטיי נישט, פארוואס דארף מען זיך מוטשען מיט א גרין קארד און א פאספארט? מען קען דאך מאכן אז מען זאל ווערן א געהעריגע סיטיזען און באקומען פאפירן אז מען איז א לעגאלע אמעריקאנער בירגער. דעמאלטס דארף מען נישט מאכן יעדע עטליכע יאר א נייע פאספארט און מען דארף זיך נישט ארומדרייען מיט א גרין קארד."

תיכף ומיד איז מען געגאנגען דארט וואו מען דארף, מען האט אויסגעשפירט די פאפירן – עס האט גענומען עטליכע שעה – און מען האט אריינגעלייגט גרויסע כוחות משתדל צו זיין צו באקומען די ריכטיגע פאפירן צו ווערן א לעגאלע אמעריקאנער בירגער. דער אייבערשטער וועט אים העלפן, אם ירצה השם, אלעס וועט דורכגיין מיט חן, און מען וועט גאר שנעל ווערן אן אמעריקאנער איינוואוינער.

הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, ס'האט אויסגעקוקט ווי מ'איז געפארן פאר גארנישט, ס'האט אויסגעקוקט ווי אלעס איז געווען א דורכפאל, אבער צום סוף האט זיך עס אויסגעשטעלט לטובה ולברכה.

סיכום: לעבן מיט שמחה, בטחון און פנים מאירות

הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, ביי יעקב אבינו האט מען צוגענומען דאס גאנצע געלט, דאך האט ער אויפגעשטעלט צוועלף שבטים אן קיין שום פעלער. יעקב אבינו האט געהאט נאר הייליגע קינדער, און אלעס האט זיך אויסגעשטעלט לטובה ולברכה.

יעקב אבינו האט אונז אויסגעלערנט אז א איד דארף שטענדיג לעבן מיט אמונה, שלום, בטחון ושמחה, און מיט פנים מאירות, ווייל אלעס איז לטובה ולברכה. גלייבן גלייבט מען שטענדיג, און אמאל איז מען זוכה עס צו זען בחוש. אבער אפילו ווען מ'זעט עס שוין יא, דארף מען גלייבן נאך פיל מער ווי דאס וואס מ'זעט, אז אלעס איז לטובה ולברכה.

הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, לאמיר האבן א וואך פון הארעווען אויף אמונה, שלום, בטחון ושמחה. ס׳איז געווען גוט, ס׳איז גוט, און ס׳וועט זיין גוט; מיט פנים מאירות, אהבה, אחוה, שלום ורעות, און כיבוד אב ואם. חלילה וחלילה אז א איד זאל זיין אפגעריסן, נישט פון די עלטערן, נישט פון די בני משפחה, און נישט פון קיין חברים. נאר אהבה, אחוה, שלום ורעות, און לעבן מיט אמונה פשוטה אז ״עזרי מעם ה׳ עושה שמים וארץ״.

הייליגע לעכטיגע אידישע קינדער, פועל׳ט אלעס גוטס, כל מיני ישועות, און א לעכטיגן תמיד! אמן כן יהי רצון.